Príručka environmentálneho čistenia

pre zdravšie a prírode priateľskejšie domácnosti

EKOPORADŇA ŽIVICA

Ekoporadňa Živica 2009

Tlač tejto publikácie podporili:

Visegrad Fund

NADÁCIA TATRA BANKY

IKEA

Ekoporadňa Živica
Vysoká 18
811 06 Bratislava

Tel./Fax: +421- 2 - 52 96 29 29
e-mail: ekoporadna@zivica.sk
www.ekoporadna.sk

www.ekoporadna.sk
www.umweltberatung.at

Príručka environmentálneho čistenia

pre zdravšie a prírode priateľskejšie domácnosti

Príručka envinronmentálneho čistenia
Vydala: Ekoporadňa ŽIVICA, 2006 (2. vydanie, 2009)
Zostavili: Ivana Jaššová, Petra Ďurišová
tlač: Komprint, Bratislava
grafická úprava a ilustrácie: Ďuro Balogh
Neprešlo jazykovou úpravou.

Časť informácií v tejto príručke bola spracovaná podľa materiálov rakúskej organizácie „die umweltberatung“, ktorá spolupracuje s Ekoporadňou Živica na projekte s názvom: „Čistenie budov – environmentálnejšie, ekonomickejšie, zdravšie“.

Dotlač tejto príručky finančne podporili Visegrad Fund, Nadácia Tatra banky a IKEA.

Visegrad Fund

NADÁCIA TATRA BANKY

IKEA

Ekoporadňa Živica je pozorovateľom
európskej siete ekoporadní Eco-counselling Europe

Čistota, ktorá škodí...

Bez baktérií nie je život!

Podľa všadeprítomnej reklamy je naše zdravie v domácnostiach neustále ohrozené. Nezmyselná dezinfekcia a boj proti škodcom všetkými dostupnými prostriedkami síce zničia baktérie a choroboplodné zárodky, ale obeťami tejto „chemickej bomby“ sme aj my ľudia, domáce zvieratá a príroda.

Dezinfekčné látky v pracích a čistiacich prostriedkoch usmrcujú aj baktérie, ktoré sú pre nás ľudí užitočné, čím neustále oslabujeme náš imunitný systém. Okrem toho sú dezinfekčné prostriedky smrtiace pre mnohé užitočné mikroorganizmy, ktoré napomáhajú rozkladu našich splaškov v čistiarňach odpadových vôd...

Náš domov nie je operačná sála, a preto v domácnostiach nie je dezinfekcia ani potrebná ani zmysluplná. Čistota a hygiena sa dajú dosiahnuť aj pri bežnom upratovaní a čistení bez použitia dezinfekčných prostriedkov. Dezinfekčné prostriedky by sa mali v domácnostiach používať iba na výslovný príkaz ošetrujúceho lekára.

Tipy:

- **Vyhýbajme sa čistiacim prostriedkom s nápismi „dezinfikujúce“, „baktericíd“, „biocíd“, „antibakteriálne“, „s aktívnym chlórom“, alebo „čistí hygienicky“.**

Dávkovanie?

Len toľko, koľko je naozaj potrebné a tak málo, ako sa len dá.

Dávkovanie je jednou z najdôležitejších súčastí efektívneho čistenia. Správne dávkovanie má nielen ekonomické výhody, ale šetrí aj životné prostredie. Pri dávkovaní by sme sa mali riadiť heslom „Len toľko, koľko je naozaj potrebné a tak málo ako sa len dá."

Ťažké poškodenie životného prostredia pochádza aj z nadmerného dávkovania čistiacich prostriedkov. Nič však nemôže byť čistejšie ako čisté, čírejšie ako číre, aj keď pridáme akékoľvek množstvo čistidla navyše.

Čistenie je založené na súhre viacerých pôsobiacich faktorov:

- teploty
- času
- mechanických pomôcok
- chémie

Každý z nich sa na výslednom efekte upratovania podieľa nezastupiteľnou časťou. Správne použitie prvých troch faktorov môže výrazne znížiť spotrebu chemikálií (štvrtého faktoru). Ak napríklad zvýšime teplotu alebo predĺžime čas pôsobenia prostriedku, zredukuje sa potreba použitia veľkého množstva čistidla rovnako ako aj drhnutie, kefovanie alebo vytieranie.

Tipy:

- **Používajme dávkovacie pomôcky – nikdy nedávkujme len tak od oka!**
- **Pri dávkovaní sa riaďme pokynmi výrobcu – vo väčšine prípadov však stačia dve tretiny odporúčanej dávky na dosiahnutie rovnakého výsledku.**
- **Pomocou cieleného dávkovania sa dá ušetriť až polovica bežnej spotreby čistidiel.**

Nebezpečné vône...

Nie všetko čo vonia nesmrdí...

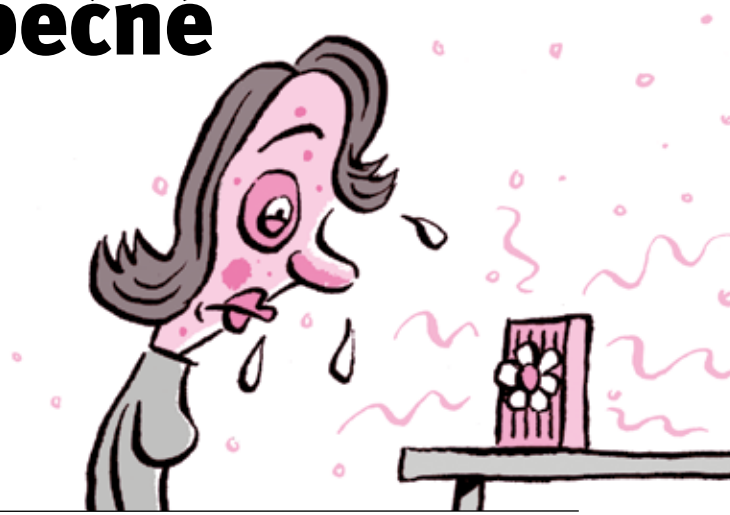

V reklame a na trhu nájdeme nespočetné množstvo produktov na osviežovanie a navoňanie vzduchu – gély, osviežovače, izbové spreje, extrakty alebo tekutiny na odparovanie. U citlivých osôb však môžu tieto vonné látky vyvolať pri vdýchnutí problémy, hlavne u alergikov. Principiálne sa môže u človeka rozvinúť alergia na čokoľvek. Existujú však látky, ktoré vyvolávajú alergie už preukázateľne a často, preto je dobré sa im vyhýbať. Predovšetkým sú to nasledovné:

- vonné látky v pracích a čistiacich prostriedkoch, izbových sprejoch a pod.
- konzervačné látky v tekutých pracích a čistiacich prostriedkoch atď.

Rakúska organizácia „die umweltberatung" a Ekoporadňa Živica odporúčajú: Povedzte NIE dogme o vonných látkach! Syntetické imitácie a arómy môžu spustiť alebo vyvolať alergie a poškodiť tak naše zdravie.

Tipy:

- **Vyhýbajme sa nepotrebným produktom zbytočne ohrozujúcim naše zdravie, akými sú osviežovače vzduchu, WC mydielka, aviváže, zjasňovače textílií, izbové spreje a pod.**
- **Vyhýbajme sa jedovatým prostriedkom proti "škodcom".**
- **To isté platí pre dezinfekčné prostriedky, čistiace prostriedky s prídavkom dezinfekcie a čistidlá obsahujúce chlór (ten je často súčasťou bielidiel a prostriedkov do umývačiek riadu).**

Výber čistiacich prostriedkov

Ekoznačkám môžeme veriť.

Pri upratované máme k dispozícii dva druhy čistiacich prostriedkov – mechanické a chemické.

Mechanické prostriedky sú rohožky, špongie, drôtenky, kefy, utierky, handry, gumený zvon, stierky, metly a mopy, vysávač atď.

V prvom rade je dôležité zabrániť vnášaniu špiny zvonku dovnútra. Nezabudnime si pred dvere umiestniť kvalitnú rohožku a ak máme rodinný dom so záhradou, uplatní sa aj kovová rohož na oškrabanie blata z topánok. Na rohože sa často zabúda, ale významne znižujú potrebu čistenia v interiéri.

Na upratovanie si vždy vyberajme kvalitných pomocníkov. Neoplatí sa kupovať lacné metly či mopy s krátkou trvanlivosťou. Kupovať stále nové pomôcky znamená nielen plytvať peniazmi, ale aj produkovať zbytočný odpad zaťažujúci životné prostredie. Určite sa vám osvedčia moderné technológie na princípe mikrofázy (utierky, aj mopy).

Moderné a efektívne mechanizmy, akými sú napr. už spomínané mikrofázové utierky alebo ploché mopy s mikrofázovou textíliou ušetria nielen vašu námahu pri čistení, ale čistia efektívne aj bez použitia chemikálii – postačí len čistá voda!

Chemickými prostriedkami sú všetky čistidlá. Environmentálne prijateľné sú však máloktoré – patria sem produkty s certifikovanými ekoznačkami alebo tie s obsahom látok nepoškodzujúcich životné prostredie (viď. zoznam v prílohe). Okrem toho sú to napr. aj nasledovné: ocot, sóda bikarbóna, citrónová šťava, mydlový prášok, jadrové mydlo, bórax, špeciálne baktérie na odtoky a žumpy a podobne.
Všetky chemické prostriedky, i keď sú priateľské k prírode, používajme v rozumnom množstve. To, že sú „eko" neznamená, že ich treba použiť trikrát toľko. Niektoré je nutné nechať dlhšie pôsobiť, no výsledok je porovnateľný s reklamou vychválenými prostriedkami.

Zloženie čistiacich prostriedkov
Každý z nás má právo vedieť, z čoho sa skladá výrobok, ktorý sa chystá používať, obzvlášť ak ide o také citlivé veci, akými je napr. prípravok na umývanie riadu, z ktorého potom jeme, či oblečenie, ktoré nosíme priamo na pokožke. Pri nákupe si vždy všímajme zloženie výrobku a značky na jeho obale, ktoré nám veľa napovedia – najmä certifikované ekoznačky, (vpravo) alebo medzinárodné značky (viď. str. 11.) hovoriace o možných nebezpečenstvách čistidla pre zdravie a životné prostredie.

Ekoznačky pre čistiace prostriedky
Keďže pre bežného spotrebiteľa je obsah čistiaceho prostriedku (aj keby bol uvedený v kompletnom znení, čo je výnimkou a výsadou zodpovedných firiem) stále záhadou, pri výbere pomôžu aj už spomínané ekoznačky, ktoré sú garantované štátom. Spĺňajú všetky prísne kritériá kvality a ochrany zdravia spotrebiteľa a navyše ich negatívny dopad na životné prostredie je oveľa nižší ako u bežných produktov.

Na Slovensku sú vzhľadom na dopravnú vzdialenosť domovskej krajiny relevantné nasledovné národné ekoznačky (slovenská, česká a rakúska):

plus niektoré čistiace produkty s európskou ekoznačkou, ktoré sú uvedené na webovej stránke http://www.eco-label.com/Slovakian

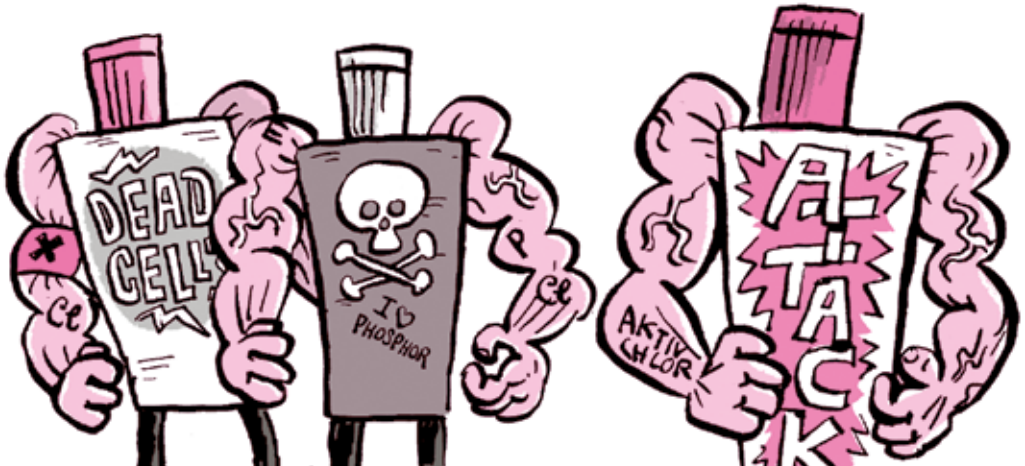

Ochrana zdravia

Chráňme sa pred škodlivými účinkami čistidiel.

Aj pri čistení domácnosti je potrebné dodržiavať základné pravidlá ochrany zdravia tak, aby čistenie bolo pre nás a našich blízkych bezpečné a pre životné prostredie čo najmenším utrpením.

- Pri všetkých upratovacích a čistiacich prácach používajme rukavice. Najlepšie aj pri manuálnom umývaní riadu, pokiaľ používame prostriedok na umývanie riadu.

- Po čistení si umyme ruky jemným mydlom (neparfémovaným), dobre ich osušme a hneď nakrémujme.

- Čistiace prostriedky uchovávajme mimo dosahu detí!

- Nemiešajme čistiace prostriedky! Znížime ich účinnosť a môžeme tak vyvolať nebezpečné chemické reakcie spojené s únikom jedovatých plynov.

- Nikdy neplňme čistiace prostriedky do fliaš od potravín a nápojov! Ľahko si ich môžeme pomýliť my alebo niekto iný. Fľaše s čistiacim prostriedkom skladujme v originálnych fľašiach s riadnym označením.

- Vyhnime sa prostriedkom s obsahom anorganických kyselín a chlóru. Alternatívou sú výrobky obsahujúce ako rozpúšťadlo napr. denaturovaný alkohol, kokosový olej alebo iné rastlinné oleje namiesto ropných. Dezinfekčný účinok tu zabezpečujú oleje z rastlín (napr. eukalyptus, rozmarín, šalvia).

- Nekupujme čistidlá s obsahom fosforu! Fosfor zaťažuje životné prostredie tým, že spôsobuje vznik tzv. vodného kvetu (premnoženie rias) na hladinách stojatých vôd. Vodný kvet odoberá z vody kyslík, ktorý následne chýba vodným živočíchom.

- Nekupujme výrobky s obsahom freónov, halónov, tetrachlórmetánu a 1,1,1-trichlóretánu. Narúšajú ozónovú vrstvu Zeme. Nachádzajú sa nielen v chladiacich zariadeniach, ale aj v čistiacich prostriedkoch, hasiacich prístrojoch, polyuretánovej pene, aerosóloch (sprejoch) a kozmetických prostriedkoch.

- Pri každom upratovaní (aj s prírodnými čistidlami) nezabudnime otvoriť okno a vetrať. Výpary z čistiacich prostriedkov sa inak kumulujú v byte a môžu dosiahnuť nebezpečné koncentrácie.

Označenia na čistiacich prostriedkoch

Nepodceňujme výstrahy výrobcov.

Otravy sú častou príčinou vážnych poškodení zdravia najmä u detí. Medzi prvým a tretím rokom života je nebezpečenstvo otravy vďaka detskej zvedavosti a fáze „všetko strkám do úst" obzvlášť veľké.

Zaužívaný zvyk uchovávať čistiace prostriedky na dobre dostupnom mieste – napr. v skrinke pod umývadlom – predstavuje preto veľké nebezpečenstvo. Chemikálie sú zdraviu škodlivé nielen pri ich požití, ale aj pri vniknutí do oka, nosa, či pri kontakte s pokožkou. Čistiace prostriedky sa z dôvodu možnej zámeny nikdy nesmú plniť do fliaš od potravín alebo iných neoriginálnych fliaš. Takisto je nebezpečné miešanie jednotlivých čistiacich prostriedkov – chemikálie môžu navzájom zreagovať a uvoľniť nebezpečné plyny (napr. chlór).

Ak sa aj napriek tomu stane úraz súvisiaci napr. s požitím čistiacich prostriedkov, volajte ihneď:

Národné toxikologické informačné centrum
FNsP Bratislava, pracovisko Kramáre
Klinika pracovného lekárstva a toxikológie
Limbová 5
833 05 Bratislava
http://www.ntic.sk
ntic@ntic.sk
24-hodinová konzultačná služba pri akútnych intoxikáciách
Tel.: 02/ 5477 4166

Značky označujúce nebezpečenstvo
Pri nákupe je pre spotrebiteľa takmer nemožné vyznať sa vo všetkých deklaráciách a zložení uvedenom na obaloch výrobkov. Môžeme si však všimnúť aspoň značky upozorňujúce na nebezpečenstvo a takzvané R-vety a S-vety.

Oranžové štvorcové značky s čiernymi obrázkami musia byť na výrobku zreteľne vyobrazené a viditeľné. Na chemikáliách pre domácnosti nájdeme najčastejšie symboly vyobrazené vpravo:

Prečítajme si pozorne aj už spomínané **R-vety a S-vety** , ktoré sa používajú na detailnejšiu špecifikáciu. R-vety označujú špecifické riziká, napr. R14 (prudko reaguje s vodou), R38 (dráždivé pre pokožku). S-vety sú označenia na bezpečné používanie, napr. S4 (uchovávajte mimo obytných priestorov), S25 (zabráňte kontaktu s očami) a iné.
Viac informácií k problematike nájdete na: www.cchlp.sk

F = veľmi horľavý
F + = mimoriadne horľavý

Xi = dráždivý
Xn = škodlivý

N = nebezpečný pre živ. prost.

O = oxidujúci

C = žieravý

E = výbušný

T = jedovatý
T + = veľmi jedovatý

Alternatívne čistenie

Zabudnime na reklamy, spomeňme si na babičku!

Nezabudnime, že najlepší spôsob ako udržať náš domov čistý a zároveň bezpečný, je vyhnúť sa už spomínaným agresívnym čistidlám. Zabudnime na reklamy a vyskúšajme niektoré z domácich, rokmi overených receptov, ktoré používali aj naše babičky.

Prírodné čistidlá a čistiace metódy

• Ocot – odstraňuje vodný kameň, koncentrovaný zabraňuje vzniku plesní (stačí jednorazovo alebo pravidelne potierať handričkou). Ocot má i sterilizačný účinok a je preto vhodný na dezinfekciu kúpeľne a toalety. Nepoužívajme ho ale na mramorové plochy! Ocot sa používa aj na zmäkčenie bielizne miesto aviváže a odstraňuje i niektoré škvrny.

• Sóda bikarbóna – pohlcuje v chladničke nežiadúce pachy, bieli hrnce a čistí čajníky od nánosov, pomáha čistiť pripálené hrnce. Je aktívna aj v boji proti plesniam.

• Na čistenie odtokov používajme na to určené baktérie. Aplikujú sa v roztoku a nechajú sa pôsobiť cez noc. Koncentrovanejšie sa používajú do žúmp a suchých toaliet.

• Na zneškodnenie patogénnych mikróbov z potravín postačí teplá mydlová voda. Utrime ňou všetky plochy, ktoré prišli do kontaktu s mäsom alebo surovými vajcami.

• Na ošetrenie nábytku použime zmes 1 kávovej lyžičky olivového oleja a pol šálky octu.

• Na pripálenú rúru aplikujme pastu z 1 dielu mazľavého mydla a 2 dielov sódy bikarbóny. Nechajme pôsobiť a opláchnime čistou vodou.

• Namiesto kúpených umelo navoňaných kvetov použime vrecúško alebo nádobu s prírodnými sušenými bylinami a kvetmi. Keď vypáchnu, dovoňajme ich prírodnými éterickými olejmi.

• Pripálené hrnce – do nádoby nalejeme slaný roztok a necháme odmočiť alebo rýchlo prevaríme.

• Silný zápach (napr. od cibule alebo rýb) odstránime z dosky na krájanie tak, že ju dobre vydrhneme polovicou citróna a umyjeme studenou vodou.

• Meď leštime handričkou namočenou v octe alebo citrónovej šťave so soľou a opláchnime vodou. Mosadz vyleštíme pastou z 1 kávovej lyžičky soli, šálky octu a šálky múky. Chróm vyčistí jemný roztok octu či citrónovej šťavy.

• Chladničku a nádobu na chlieb udržíme čistú a bez plesní, ak ich pravidelne zvnútra vyčistíme octovou vodou.

Čistenie škvŕn

Bez zbytočného cirkusu...

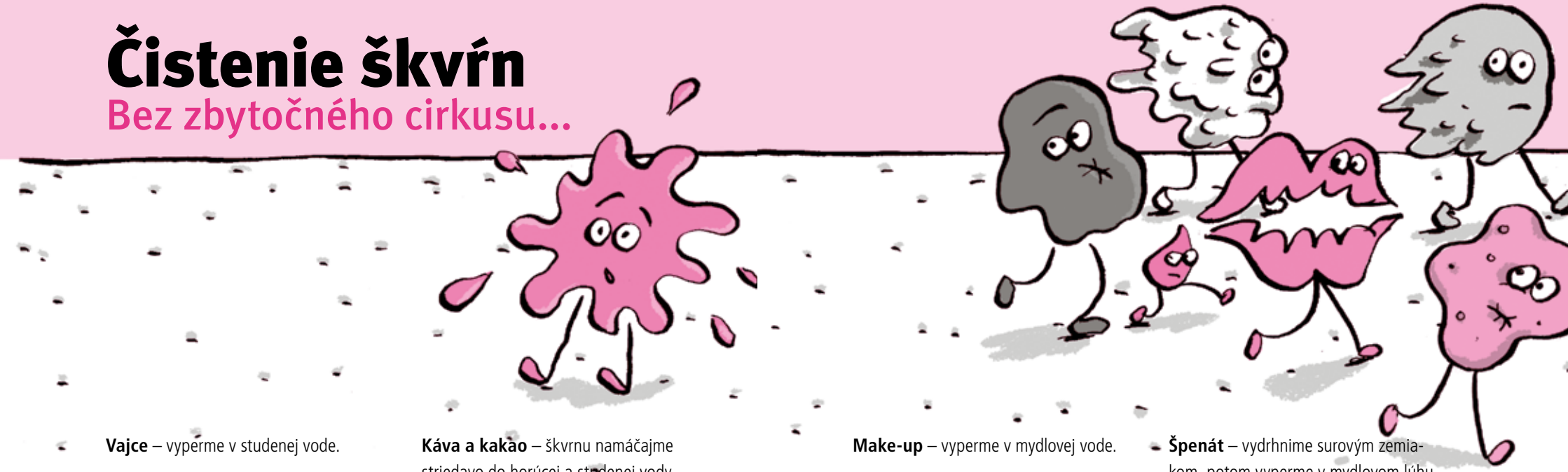

Vajce – vyperme v studenej vode.

Červené víno – čerstvý fľak posypme silnou vrstvou soli, po vsiaknutí soľ odstráňme a vyperme. Alebo škvrnu pokvapkajme citrónovou šťavou, navlhčime a vyperme.

Glej a lepidlo – nechajme namočené v teplej vode a dočistime teplým octom.

Horčica – na fľak položme na cca 15 minút surovú očistenú cibuľu alebo vyperme v octovej vode.

Hrdza – nanesme citrónovú šťavu a soľ a dajme na slnko; po hodine vyperme. Alebo pokvapkajme citrónovou šťavou a fľak umiestnime do pary nad hrniec s horúcou vodou a potom vyperme. Alebo vydrhnime horúcou citrónovou šťavou.

Káva a kakao – škvrnu namáčajme striedavo do horúcej a studenej vody, kým fľak nezmizne. Alebo natrime vlhkým jadrovým mydlom, namočme do horúcej vody a vyperme. Pri syntetických látkach použime roztok 1 polievkovej lyžice alkoholu a 1l vody, ktorým škvrnu vydrhnime a vypláchajme v studenej vode.

Krém na topánky – vydrhnime vysokopercentným alkoholom.

Krv - čerstvé fľaky vyprať v studenej vode. Staré vyprať v studenej mydlovej vode.

Ovocie - vyperme mydlom. Bielu bielizeň pokvapkajme citrónovou šťavou a vyperme v horúcej vode. Citlivé tkaniny vyperme v studenej vode s jemným pracím prostriedkom a octom.

Make-up – vyperme v mydlovej vode.

Pero a fixka – ošetrime handričkou namočenou v citrónovej šťave alebo 90% alkohole. Uvoľnenú rozpustenú farbu vysávajme papierovým obrúskom.

Plesne – zvlhčime, pokvapkajme citrónovou šťavou, posypme soľou a nechajme vyschnúť na slnku. Zažltnutú, plesnivú látku namočme na niekoľko hodín do kyslého mlieka, potom vyperme.

Pot – namočme do octovej vody a vyperme.

Pečiatkovacia farba – ošetrime citrónovou šťavou.

Rúž – navlhčime čistým alkoholom a dôkladne vydrhnime.

Špenát – vydrhnime surovým zemiakom, potom vyperme v mydlovom lúhu a vypláchajme.

Tráva – vyprať mazľavým mydlom. Staré fľaky pokvapkať citrónovou šťavou a vyprať vo vlažnej vode.

Tuk – vyprať v horúcej mydlovej vode. Čerstvé fľaky posypme múkou, strúhanou krajčírskou kriedou alebo zemiakovým škrobom a nechajme niekoľko hodín pôsobiť. Potom látku vykefujme.

Živica a vosk – na fľak dajte odspodu i zhora pijavý papier a žehlime, kým sa vosk či živica nevpije.

Žuvačka – vložme do mrazničky alebo na ňu položme kocku ľadu. Keď stvrdne, odlúpnime ju.

Vyberajme zodpovedne

Je to na nás...

Veríme, že po prečítaní tejto príručky ste v oblasti čistenia vašej domácnosti múdrejší. Teraz už len stačí aplikovať tieto vedomosti do praxe.

Aby sme vám prvé kroky na ceste k zodpovednejšiemu čisteniu vášho domova uľahčili, pripravili sme pre vás v spolupráci s rakúskou organizáciou „die umweltberatung" zoznam čistiacich prostriedkov dostupným na slovenskom trhu, ktoré sú priateľské k prírode aj k zdraviu ich používateľa. Nie všetky vlastnia certifikovanú ekoznačku, ale všetky spĺňajú prísne kritériá nášho rakúskeho partnera a tak vám ich môžeme zodpovedne odporučiť ako pomocníkov pri čistení. Spomínaný aktualizovaný zoznam nájdete v prílohe tejto príručky, alebo na www.ekoporadna.sk

Držíme vám palce a tešíme sa vášmu odhodlaniu chrániť zdravie svojich blízkych aj prírodu !!!

Zoznam eko čistiacich prostriedkov

január 2009

Tento zoznam vznikol vďaka spolupráci Ekoporadne Živica a rakúskej organizácie „die umweltberatung" a v rámci spoločného projektu z programu Phare, podporeného Európskou úniou a Dolnorakúskou vládou. Aktualizáciu a dotlač zoznamu finančne podporil Visegrad Fund, Nadácia Tatra banky a IKEA.

úvodom

Čistiace a pracie prostriedky uvedené v našom zozname spĺňajú prísne kritériá ochrany zdravia spotrebiteľa a životného prostredia. Túto kvalitu im zabezpečuje jedno, alebo viacero z nasledovných kritérií:

- existencia štátom garantovanej ekoznačky (momentálne len zahraničné ekoznačky)
- splnenie prísnych kritérií hodnotenia rakúskej environmentálnej organizácie „die umweltberatung". Spomínané hodnotenie čistiacich prostriedkov prebehlo na základe ochoty výrobcov poskytnúť rakúskej organizácii kompletné údaje o zložení svojich výrobkov, čo bolo podkladom pre ich analýzu.
- produkty v zozname označené ako „T" boli testované v roku 2006 v rámci projektu (podporeného z programu Phare Európskou úniou) v certifikovaných skúšobniach a v čase testovania spĺňali hlavné z kritérií na získanie slovenskej environmentálnej značky „Environmentálne vhodný výrobok" - medzitým sa značka premenovala na „Environmentálne vhodný produkt".
  Zoznam všetkých výrobkov na Slovensku vlastniacich túto značku pravidelne aktualizuje Slovenská agentúra životného prostredia a nájdete ho zverejnený na stránkach www.sazp.sk a www.ekoporadna.sk.

Počas testovania čistiacich prostriedkov bežne používaných v slovenských domácnostiach nebolo neobvyklé, že do 30 minút zahynulo 100% živočíchov vo vzorke, a to napriek dodržaniu odporúčaného dávkovania!

Pokiaľ v našom zozname nenájdete svoj obľúbený výrobok (týka sa to najmä zahraničných produktov), hoci na jeho obale výrobca uvádza, že je priateľský pre životné prostredie resp. ľahko biodegradabilný, znamená to, že daný výrobca nebol ochotný poskytnúť detailnejšie údaje o zložení svojho výrobku, na základe čoho nemohla byť prevedená ich analýza, resp. výrobok neprešiel testovaním v rámci projektu. To, že poskytnutie údajov o zložení výrobku (samozrejme nejde o konkrétne percentuálne zloženie, ktoré je výrobným tajomstvom) by pre výrobcov, pokiaľ majú čisté svedomie, nemalo byť problémom, dokazuje aj stúpajúci trend vo zverejňovaní týchto informácií aj bežnému spotrebiteľovi. Úplná deklarácia zloženia výrobkov na ich obaloch je ukážkou zodpovednosti výrobcu. Niektorí renomovaní výrobcovia prírodných produktov týmto spôsobom dávajú najavo svoju úctu k spotrebiteľom. Aj tento prístup výrobcu hovorí niečo o jeho filozofii a prístupe.

V prípade pracích prostriedkov v našom zozname ide o prostriedky spĺňajúce aspoň jedno z hore uvedených kritérií. Pri výbere pracích prostriedkov sa môžete riadiť aj obsahom fosforu v nich, aj keď to je iba jedna z problematických látok, ktoré môžu obsahovať. Pracie prostriedky bez obsahu fosforu, t.j. bezfosfátové, spoznáte podľa nápisu uvedenom na obale. Gelové alebo tekuté pracie prostriedky sú vo všeobecnosti bezfosfátové. Tieto však v našom zozname neuvádzame, pretože je ich na trhu pomerne veľké množstvo. Treba si len pozorne všímať zloženie výrobku.

Väčšina pracích prostriedkov stále obsahuje aj zlúčeniny fosforu resp. fosfáty, napriek tomu, že sú pre životné prostredie škodlivé, pretože spôsobujú vznik tzv. „vodného kvetu" na hladinách stojatých vôd. Fosfor obsiahnutý v prostriedku je výživou pre riasy a sinice, ktoré sa vďaka nemu nadmerne premnožujú a odčerpávajú z vody kyslík. V dôsledku toho sa na vodnej hladine vytvára zelený povlak (tzv. vodný kvet), ktorý prekáža nielen nám ľuďom pri kúpaní, ale aj rybám a vodným živočíchom pri dýchaní. V niektorých európskych krajinách ako je napr. Rakúsko, už vlády prijali dohody s výrobcami, takže sa tam predávajú už len bezfosfátové pracie prostriedky.

Univerzálne čistiace prostriedky

sú čistiace prostriedky, ktoré sa používajú univerzálne a v mnohých oblastiach nahradia špeciálne prípravky. Mechanickí pomocníci, akými sú napr. mikrofázové utierky či mopy, vám významne pomôžu ušetriť množstvo použitého čistiaceho prostriedku, v ideálnom prípade vám umožnia použiť pri čistení len čistú vodu, pričom výsledný efekt bude rovnaký.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
denk mit Allzweck-reiniger Zitrone	univerzálny čistiaci postriedok citrónový	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit	tekutý čistiaci	dm-drogerie markt	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
Citrus Scheuer-milch	prášok s vôňou citrónu	GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
LEONTINA	koncen-trovaný univerzálny prostriedok	Missiva, s. r. o. V oblouku 588 400 07 Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marke-ting
SODASAN Allzweck-reiniger	univerzálny BIO čistič	Sodasan Wasch- und Reinigungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
Sonett Allesreini-ger	tekutý univerzálny čistič	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s. r. o. www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Ulrich – čistiaci prostrie-dok	univerzálny čistiaci prostriedok	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj

Čistiace prostriedky na podlahy

Skôr, ako sa rozhodnete čím budete čistiť vašu podlahu, zamyslite sa, či dostatočne predchádzate vnášaniu špiny dovnútra. Veľkými pomocníkmi sú v tomto prípade kvalitné gumové či textilné rohožky, ktoré vám ušetria veľa práce.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
denk mit Glanzp-flege	čistič na podlahy	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogerie-markt.de	dm-drogerie markt, s.r.o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
LILI	koncentrovaný prostriedok na podlahové krytiny	Missiva, s. r. o. V oblouku 588 400 07, Ústí nad Labem www.missiva.cz	Mgr. Fedor Beniač tel.: 051 771 0937, 0903 655 046 Ing. Tatiana Banášová tel.: 02 693 075 13, 0902 911 009	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marke-ting

Čistiace prostriedky na sklo a lesklé plochy

Pri čistení zrkadiel, okien a lesklých plôch často stačí použiť iba octovú vodu a mikrofázovú utierku.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
denk mit Aktiv Glasreiniger	čistič na okná	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1, 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s.r.o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
JASNĚNKA	prípra-vok na bežnú údržbu okien	Missiva, s.r.o. V oblouku 588 400 07, Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno, Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marke-ting
SODASAN Glasreiniger	čistič na sklo	Sodasan Wasch- und Reinigungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
Vidol sila citrónu „T“	prostrie-dok na čistenie okien	TATRACHEMA výrobné družstvo Trnava Bulharská 40, 917 02 Trnava www.tatrachema.sk	TATRACHEMA výrobné družstvo Trnava Bulharská 40, 917 02 Trnava www.tatrachema.sk	Nie	Voľný predaj

Čistiace prostriedky pre kúpeľňu a WC

Hygienické čistiace prostriedky používané pri čistení kúpeľne a WC často obsahujú kyslé zložky. V takmer každej domácnosti však nájdeme kefu na WC a WC zvon – kto ich používa, ušetrí množstvo chemikálií. Zrieknite sa voňavých WC mydielok či gélov, prospejete svojmu zdraviu aj životnému prostrediu. Keďže s používaním WC a kúpeľne sa spája aj hygiena rúk, uvádzame v zozname aj tekuté mydlo.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
denk mit Aktiv WC Reiniger	čistiaci prostriedok na WC	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit WCReiniger Ozeanfrisch	čistiaci prostriedok na WC	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit, Badreiniger	čistiaci prostriedok na kúpeľne	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Essigreiniger Apfel	octový čistič	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Kalkreiniger	čistiaci prípravok proti vodnému kameňu	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Schnellentkalker	rýchlood-straňovač vodného kameňa	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
SODASAN bio Pflanzenölseife	tekuté bio mydlo	Sodasan Wasch- und Reinigungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Áno ECOCERT	Voľný predaj
SODASAN WC Reiniger	WC čistič	odasan Wasch- und Reinigungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
Sonett Fettlöser	odmastňovač	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s. r. o. www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Sonett Kalklöser	odstraňovač vodného kameňa	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s. r. o. www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Sonett Sprühreiniger	čistič s rozprašovačom	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s. r. o. www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Sonett WC-Reiniger	WC čistič	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s. r. o. www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Real Bathroom	tekutý čistiaci prostriedok pre kúpeľňu	ZENIT, s. r. o. Pražská 162 286 01, Čáslav www.zenit-caslav.cz	Firma Šutiak, Sibírska 47 831 02 Bratislava Tel.: 02/ 433 30 991 Nachema a.s. Vrbovská cesta 123, 921 01 Piešťany www.nachema.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Voľný predaj
Real Creme	jemný tekutý čistiaci krém	ZENIT, s. r. o. Pražská 162 286 01, Čáslav www.zenit-caslav.cz	Firma Šutiak, Sibírska 47 831 02 Bratislava Tel.: 02/ 433 30 991 Nachema a.s. Vrbovská cesta 123, 921 01 Piešťany www.nachema.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Voľný predaj
Real WC čistič	čistiaci prostriedok pre WC	ZENIT, s. r. o. Pražská 162 286 01, Čáslav www.zenit-caslav.cz	Firma Šutiak, Sibírska 47 831 02 Bratislava Tel.: 02/ 433 30 991 Nachema a.s. Vrbovská cesta 123, 921 01 Piešťany www.nachema.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Voľný predaj
RUBIN	tekuté mydlo	Missiva, s. r. o. V oblouku 588 400 07, Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marketing

Čistiace prostriedky pre kuchyňu

Prostriedky na umývanie riadu nájdete v tomto zozname. Vyvarujte sa používaniu čistiacich prostriedkov pre pece a grily, obsahujú chemikálie poškodzujúce životné prostredie a vaše zdravie.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
CELESTINA	koncentrovaný prostriedok na umývanie riadu	Missiva, s.r.o. V oblouku 588 400 07, Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno, Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marketing
denk mit Klarspüler	oplachovací prostriedok do umývačky riadu	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Spezial-salz	regeneračná soľ do umývačky riadu	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Spülmit-tel Ultra Sensitiv	prostriedok na umývanie riadu	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
Frosch Balsam Citrus „T"	prostriedok na umývanie riadu	Werner&Metz Gmbh Ingelheimstr. 1-3 D – 551 20 Mainz www.werner-metz.com	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
Frosch Briliant Citrus „T"	prostriedok na umývanie riadu	Werner&Metz Ingelheimstr. 1-3 D – 551 20 Mainz www.werner-metz.com	dm-drogerie markt, s. r. o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
Raj EXTRA	prostriedok na umývanie riadu	ALFA CLASSIC Šťěrboholská 21 100 00 Praha www.alfaclassic.cz	Alfa Classic Slovakia s.r.o. alfaclassic@alfaclassic.sk	Áno, Ekologicky šetrný výrobek	Voľný predaj
LENA	oncentrovaný prostriedok na umývanie riadu	ZENIT, s.r.o. Pražská 162 286 01, Čáslav www.zenit-caslav.cz	Firma Šutiak, Sibírska 47 831 02 Bratislava Tel.: 02/ 433 30 991 Nachema a.s. Vrbovská cesta 123, 921 01 Piešťany www.nachema.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Voľný preda
LENA NATUR	koncentrovaný prostriedok na umývanie riadu	ZENIT, s.r.o. Pražská 162 286 01, Čáslav www.zenit-caslav.cz	Firma Šutiak, Sibírska 47 831 02 Bratislava Tel.: 02/ 433 30 991 Nachema a.s. Vrbovská cesta 123, 921 01 Piešťany www.nachema.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Voľný predaj
SODASAN Ge-schirrspül-mittel	prostriedok na umývanie riadu	Sodasan Wasch- und Reini-gungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
SODASAN Geschirr-spülmittel	prostriedok na umývanie riadu	Sodasan Wasch- und Reini-gungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
SODASAN Klarspüler	oplachovací prostriedok do umývačky riadu	Sodasan Wasch- und Reini-gungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
SODASAN Öko-Tabs	tablety do umývačky riadu	Sodasan Wasch- und Reini-gungsmittel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – pros-triedok na umývanie riadu Aloe	prostriedok na umývanie riadu	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich Regeneri-ersalz	regeneračná soľ do umývačky riadu	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj

Pracie prostriedky

Stavebnicový systém

Pod pojmom stavebnicový systém rozumieme systém, v ktorom sú jednotlivé produkty koncipované ako v stavebnici. Podľa tvrdosti vody a znečistenia bielizne sa dolaďuje použitie zmäkčovadla vody či prírodného bielidla. Takže podľa potreby sa k praciemu prostriedku pridávajú ešte ďalšie produkty. Škvrny môžu byť odstránené napr. soľou na škvrny či žlčovým mydlom.

Vyhýbajme sa nákupu oblečenia, ktoré musí byť čistené len chemickou cestou.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobo certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
denk mit Color-waschmittel	tekutý prací prostriedok na farebnú bielizeň	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1, 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s.r.o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit flüssige Gallseife	tekuté žlčové mydlo	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1, 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s.r.o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
denk mit Wollwas-chlotion	prípravok na vlnu	dm-drogerie markt GmbH + Co. KG Carl-Metz-Straße 1, 76185 Karlsruhe www.dm-drogeriemarkt.de	dm-drogerie markt, s.r.o. www.dm-drogeriemarkt.sk	Nie	Voľný predaj
PERMON	komponen-tový prací prostriedok	Missiva, s.r.o. V oblouku 588 400 07, Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno, Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marke-ting
SODASAN color sen-sitiv	tekutý prací prostriedok	Sodasan Wasch- und Reinigungsmit-tel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
SODASAN Woll- und Feinwasch-mittel	prací prostriedok na vlnu a jemnú bielizeň	Sodasan Wasch- und Reinigungsmit-tel GmbH Rudolf-Diesel-Str. 19 26670 Uplengen www.sodasan.com	Ekotrend Myjava, s. r. o. 906 23 Rudník 16 www.ekotrendmyjava.sk	Nie	Voľný predaj
Sonett Bleichkom-plex	bieliaci prostriedok	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s.r.o. ul. Bystrická 122 040 11 Košice www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Sonett Enthärter	zmäkčovač vody	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s.r.o. ul. Bystrická 122 040 11 Košice www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj
Sonett Olivenwas-chmittel für Wolle und Seide	tekutý prostriedok na vlnu a hodváb	Sonett OHG Ziegeleiweg 5 D-88693 Deggenhausen www.sonett-online.de	NATURe TREND, s.r.o. ul. Bystrická 122 040 11 Košice www.sonett-info.sk info@sonett-info.sk	Áno ECOCERT a ECO Control	Voľný predaj

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certifikovanú ekoznačku?	Forma predaja
Ulrich Duft – baustein citrus	vonná prísada do prania citrus	W. ULRICH GmbH, Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich Duft – baustein lavendel	vonná prísada do prania levanduľa	W. ULRICH GmbH, Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – Feinwasch-mittel	prací prostriedok na jemnú bielizeň	W. ULRICH GmbH, Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – Fleckensalz	soľ na škvrny	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – Gallseife	žlčové mydlo -pros-triedok na odstránenie škvŕn	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – Lanolin-Wollkur	lanolínová kúra na vlnu	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj
Ulrich – Waschmittel	univerzálny prací prostriedok	W. ULRICH GmbH Gewerbering 10 D-86922 Eresing www.ulrich-natuerlich.de	Júlia Mižíková Súmračná 12 821 02 Bratislava www.ekopranie.sk	Nie	Voľný predaj

Čistiace prostriedky na špeciálny účel

Do tejto skupiny sme zaradili špecializované čistiace prostriedky pre konkrétny účel.

Názov produktu	Skupina	Výrobca	Distribúcia v SR	Vlastní výrobok certi-fikovanú ekoznačku?	Forma predaja
BALZAMÍNA	mydlový čistič na nábytok	Missiva, s.r.o. V oblouku 588 400 07 Ústí nad Labem www.missiva.cz	informacie@missiva.sk	Áno, Ekologicky šetrný výrobek	Sieťový marke-ting
SIMPLE GREEN	odmasťovací a čistiaci detergent	Liberty-Top-Tech, s. r. o. Jankovcova 13 170 00, Praha 7– Holešovice www.simplegreen.cz	SG Slovensko, s. r. o., Mníchova Lehota 67, 913 21 www.simplegreen.sk	Áno Ekologicky šetrný výrobek	Zásielko-vá služba

Ekoporadňa Živica
Vysoká 18
811 06 Bratislava

Tel./Fax: +421- 2 - 52 96 29 29
e-mail: ekoporadna@zivica.sk
www.ekoporadna.sk

EKOPORADŇA ŽIVICA

čistiace pleťové a kúpeľové mlieka,
sprchovacie emulzie, rastlinné mydlá,
šampóny pre deti i dospelých
a ďalšie kozmetické výrobky
z prírodných látok a rastlín
pestovaných bez použitia chémie

v liekopisnej kvalite,
neobsahujú látky z ropy
parfumované len prírodnými
silicami, bez syntetických
konzervačných látok a farbív

na starostlivosť od vlasov
po päty pre každý vek

netestované na zvieratách

Kontrollierte Natur-Kosmetik • BDIH

nájdete ich v lekárňach
s prírodnými prípravkami,
v bylinkárstvach i v sieti dm

WELEDA, s.r.o. org.zl.
tel./fax: 02-54433907
www.weleda.sk

WELEDA

v súlade s človekom a prírodou

Dá sa to aj inak.
EKO OBCHOD ŽIVICA
Fair Trade
ekodrogéria
eko plienky
knihy, časopisy, CD
kompostovacie toalety
baby šatky
veľa nového sortimentu
Ekoobchod Živica
Vysoká 18, Bratislava
telefón: 02/52 96 29 29
www.ekoobchod.sk
Celý zisk z Ekoobchodu Živica
je venovaný na rozvoj
environmentálnej výchovy
a vzdelávania.